



BUDAPEST XXI. KERÜLET CSEPEL ÖNKORMÁNYZATA

ALPOLGÁRMESTER

JAVASLAT

**SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI  
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ**  
elfogadására

A előterjesztést készítette: Szathmáry Ádám  
szociális és egészségügyi referens

Előterjesztő: Morovik Attila alpolgármester

Az előterjesztő megtárgyalásra javasolja:

**Humán erőforrás és Fenntartható Fejlődés Bizottságnak**

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

**dr. Szeles Gábor**  
jegyző

|  |
|--|
| Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata<br>Képviselő-testület |
| 2014. évi ..... <sup>93</sup> .....sz. előterjesztés             |
| Testületi ülés dátuma: 2014. 04. 24.                             |

Leadási idő:  
2014. április 17.

**Testületi ülés időpontja:**  
2014. április 24.

## Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (továbbiakban Szt.) 92.§ (3.) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata 2004-ben fogadta el a kerület szolgáltatástervezési koncepcióját. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

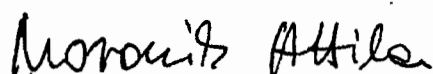
A koncepció hosszú távra rögzíti azokat az irányokat, elveket és stratégiai lépéseket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy a szociális ellátó rendszer fenntartható, kiszámítható legyen és biztonságot nyújtson.

Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata a 623/62011.(IX.29.) számon elfogadott Szociális és Egészségügyi Ágazati Stratégiai Terv 2012-2014 beavatkozási és lehetőségeket és intézkedési alternatívákat fogalmazott meg.

Önkormányzatunk a szolgáltatásszervezési koncepció elkészítése során együtt kezeli az **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról** (továbbiakban Szt.) és a **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról** (továbbiakban Gyt.) szóló törvényben meghatározott feladatokat, tekintettel arra, hogy mindkét törvényben megfogalmazottak szervesen összetartoznak, külön kezelésük ellátások hatékonysága érdekében kifejezetten diszfunkcionális lenne.

Kérem a Képviselő-testületet koncepció megtárgyalására és annak elfogadására.

Budapest, 2014. február 19.



Moróvik Attila

alpolgármester

## **HATÁROZATI JAVASLAT**

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete úgy dönt, hogy elfogadja az 1. számú melléklet szerint a Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatástervezési koncepciót.

Határidő: azonnal

Felelős: Németh Szilárd polgármester

A beszámoló elfogadásához **egyszerű többségű** támogató szavazat szükséges.



**SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI  
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ  
2014.**

## Tartalom

|      |   |    |
|------|---|----|
| I.   | Szolgáltatástervezési koncepció célja .....                                     | 3  |
| II.  | Demográfiai helyzetelemzés.....   | 4  |
| A.   | Társadalmi helyzetkép a XXI. kerületben .....                                   | 5  |
| 1.   | Foglalkoztatottság.....   | 5  |
| 2.   | Lakhatás, lakhatáshoz való hozzájutás .....                                     | 6  |
| 3.   | Egészségügyi állapot .....  | 6  |
| III. | Kerületünkben nyújtott szociális és gyermekvédelmi támogatások áttekintése .... | 9  |
| A.   | Pénzbeli ellátások tendenciái .....   | 10 |
| B.   | Szociális és gyermekjóléti szolgáltatás intézményrendszere .....                | 13 |
| 1.   | Családsegítés.....  | 15 |
| 2.   | Idős és fogyatékos ellátás .....  | 18 |
| 3.   | Gyermekjóléti Központ .....   | 21 |
| 4.   | Bölcsődék .....   | 23 |
| 5.   | Ellátást biztosító intézmények a szociális és gyermekvédelem területén.....     | 23 |
| 6.   | Egyéb, szociális ellátások, adományok biztosítása .....                         | 25 |
| C.   | Az előző koncepcióban kitűzött megoldandó feladatok.....                        | 26 |
| D.   | Szükségletekhez igazodó fejlesztési tervek .....                                | 26 |
| 1.   | Hajléktalanok ellátása .....  | 26 |
| 2.   | Lakhatás, otthonmegőrzés .....  | 26 |
| 3.   | Gyermekek támogatása .....  | 26 |
| 4.   | Idős és fogyatékossgal élők segítése.....                                       | 27 |

## I. Szolgáltatástervezési koncepció célja

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (továbbiakban Szt.) 92.§ (3.) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata 2004-ben fogadta el a kerület szolgáltatástervezési koncepcióját. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az Önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció hosszú távra rögzíti azokat az irányokat, elveket és stratégiai lépéseket, amelyekre szükség van ahhoz, hogy a szociális ellátó rendszer fenntartható, kiszámítható legyen és biztonságot nyújtson.

Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata a 623/62011.(IX.29.) számon elfogadott Szociális és Egészségügyi Ágazati Stratégiai Terv 2012-2014 beavatkozási lehetőségeket és intézkedési alternatívákat fogalmazott meg.

Önkormányzatunk a szolgáltatásszervezési koncepció elkészítése során együtt kezeli az **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról** (továbbiakban Szt.) és a **1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról** (továbbiakban Gytv.) szóló törvényben meghatározott feladatokat, tekintettel arra, hogy mindkét törvényben megfogalmazottak szervesen összetartoznak, külön kezelésük ellátások hatékonysága érdekében kifejezetten diszfunkcionális lenne.

A koncepció első felében az eltelt időszak demográfiai változásait, az ellátások lefedettségét, kapacitásbeli változásait mutatjuk be annak érdekében, hogy a fejlesztési irányok elfogadását megalapozzuk. A felülvizsgálatkor, valamint az aktualizáláskor figyelembe vettük az ellátórendszer működésében bekövetkezett jogszabályi változásokat, az ellátások és szolgáltatások újabb mutatószámait.

A lakosság és a korösszetétel, az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz igazodó ellátási formák és szolgáltatások előkészítési folyamatának, a szolgáltatások jelenlegi működésének, és az együttműködési keretek figyelembe vételével, valamint a harmadik fejezetben pedig a szolgáltatások fejlesztésével és azok ütemtervének meghatározásával készítettük el a szolgáltatási koncepciót.

A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően az Sztv. 58/B§ (2.) pontja alapján véleményeztette az intézményvezetőkkel és az önkormányzat tanácsnokaival, az Önkormányzattal gyermekvédelmi feladatokat átvállalási szerződéssel rendelkező szervekkel, alapítványokkal, azon kívül a nemzetiségi önkormányzattal. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Budapest XXI. kerület Csepel Önkormányzata Képviselő - testülete a 6/2012. (III.27.) önkormányzati rendelete, a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról VI. cím 31§. (1) bekezdés szerinti szociálpolitikai kerekasztal ülését megtartotta és a koncepciót megvitatta.

Szolgáltatás szervezési koncepció készítésekor figyelembe vettük a Budapest Főváros Kormányhivatala Főigazgató javaslatait is.

Az elkészített koncepció alapvető célja, hogy a kerület lakosság helyi szükségleteiknek megfelelően kerüljön sor az ellátások fejlesztésére. A feladatok meghatározását nagymértékben befolyásolja a lakosság korösszetétele, jövedelmi helyzete, gazdasági aktivitása és egészségi állapota.

A szükségletek meghatározásában kiinduló információt jelent a szociális és gyermekvédelmi szakemberek mindennapi tapasztalata.

Kerületünkben is kiemelkedő helyre került a **2005. évi LXXXVIII. számú, a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény** értelmében az önkéntesség elismerése és elismertetése lakosság körében. Ez az elmúlt évek tapasztalatai az önkéntes munkavégzéssel kapcsolatban alapján inkább a közérdekű önkéntes munkavállalók elhelyezésében valósult meg. Az önkéntesség csak alkalmanként jelent meg- pl. árvízhelyzet-, a rendszeres önkéntesek száma elenyésző. Ezzel ellentétében a társadalmi és humanitárius feladatok önkéntes végzése kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a következő években.

Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség előmozdítása érdekében önkormányzatunk megalkotta a **Helyi Esélyegyenlőségi Programot**, amelyet a Képviselő-testület 383/2013. (VI. 28.) számú Kt. határozatával fogadott el. Ebben a programban meghatározásra kerültek a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célok, intézkedések.

## II. Demográfiai helyzetelemzés

A demográfiai változások hatással vannak az ellátórendszer alakulására. Csepel népessége 2001 óta lassan, ám folyamatosan csökken, ami mind az állandó népesség, mind a lakónépesség számában megtapasztalható.

Az állandó népesség: érvényes lakóhellyel (állandó lakcímmel), vagy ennek hiányában érvényes tartózkodási hellyel (ideiglenes lakcímmel) rendelkező, vagy ennek hiányában érvénytelen lakóhellyel, vagy ennek hiányában érvénytelen tartózkodási hellyel rendelkező.

Lakónépesség meghatározása: érvényes tartózkodási hellyel (ideiglenes lakcímmel) rendelkező az adott címen, vagy ennek hiányában érvényes lakóhellyel (állandó lakcímmel), rendelkező.

2011-ben a lakosság létszáma 76.919. fő, 2012-ben 76807 fő, míg 2013-ban 76421 fő volt.

2014.január 01-én a lakosság megoszlása kerületünkben

|                 | Állandó lakcím | Lakóhellyel rendelkezik | Magyar       | Bevándorolt | Mene-kült  | Letelepe dett |
|-----------------|----------------|-------------------------|--------------|-------------|------------|---------------|
| Férfi           | 35759          | 34992                   | 34848        | 158         | 74         | 44            |
| Nő              | 40436          | 39971                   | 39868        | 180         | 55         | 26            |
| <b>Összesen</b> | <b>76195</b>   | <b>74963</b>            | <b>74716</b> | <b>338</b>  | <b>129</b> | <b>70</b>     |

Az 1990. évi lakosságszámmal összehasonlítva, amely **90.197** fő volt, 2013. december 31-én a lakosság száma: **76.421 fő**. A lakosság száma az elmúlt két évtizedben **13.758 fővel, vagyis 15%-kal csökkent**.

Kerületünk népességcsökkenését okozhatja az elvándorlás is, viszont a kerületbe való beköltözések is folyamatosak. Kedvező képet mutat a bevándorlások száma, ahol következetes és ütemes arányjavulás tapasztalható. Ez vélhetően az infrastrukturális fejlesztéseknek, az átgondolt beruházásoknak köszönhető.

Mint ahogy a táblázatból is kitűnik, emelkedik azon lakosok száma, akik nem rendelkeznek érvényes csepeli lakcímmel. Ennek egyik oka lehet az is, hogy ideiglenes bejelentett lakcímre való bejelentkezés óta eltelt 5 év, és azt nem hosszabbították meg. Sajnos idetartozhatnak még a hajléktalan emberek is, akik nem egyszer a helyi önkormányzat és intézményeinek támogatását igénylik. Említésre érdemes a vándorló családok helyzete is, akiknek a gondozása különösképpen a gyermekjóléti szolgáltatásokra ró nagy terhet. A gyermekek óvodai, iskolai felvétele, elhelyezése, a lakhatás problémái, esetleg a szegénységgel összefüggő egészségügyi és család-, és gyermekvédelmi feladatok is adódnak. Komoly gondot jelent e családoknál a gyökértelenség, a hovatartozás hiánya.

Nagy jelentősége van a szociális szolgáltatások tervezése szempontjából a lakosság korösszetételének. A következőkben a korösszetétel alakulását mutatjuk be az elmúlt időszakokban.

Rendelkezésünkre álló adatok szerint kerületünkre is jellemző a nők többsége. Elmondható továbbá, hogy a lakónépesség nagy részét az aktív korban levő, **18 és 64 év** közötti férfiak és nők teszik ki. 2011. december 31-én a bejelentett állandó lakcímmel rendelkezők közül a férfiak száma 25.187 fő, a női lakosság szám ugyanebben az időben 26.806 fő volt. 2012-es évben csökkent az előbb említett korosztály lakosságszáma: 24.853 férfi, míg 26.438 nő élt állandó bejelentett lakcím szerint Csepelen.

Csepel természetes szaporulata, akárcsak országos szinten, kedvezőtlen képet mutat. A kerület öregedési indexe rohamos mértékben emelkedett. Az idősebb korosztályba tartozók magasabb aránya indokoltá teszi az idősellátás rendszeréhez tartozó szociális ellátások és szolgáltatások felülvizsgálatát. A jelenlegi koreloszlás miatt az idősek ellátásával kapcsolatos igények növekedése egy-két évtizeden belül robbanásszerűvé válhat.

## **A. Társadalmi helyzetkép a XXI. kerületben**

Az elemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásból szereztük be.

Felhasználtuk az intézmények által készített beszámolók megállapításait, a szakemberek tapasztalatait. Az egymással összefüggő gazdasági, szociális, demográfiai problémák fókuszában egyes társadalmi csoportok sorsa igényel fokozott odafigyelést.

### **1. Foglalkoztatottság**

A nem, az életkor, az egészségi állapot nagymértékben befolyásolja az egyének munkaerő-piaci elhelyezkedését. A huzamosabb ideje munkanélküliek esetében sokuknál pszichés károsodás, fokozottabban megjelenő alkoholizmus, a társadalomból való kirekesztődés megjelenése is magasabb számban fordul elő. Az elmúlt évek statisztikai adatai szerint a regisztrált munkanélküliek száma csökkent, a törvényváltozások feltételekhez kötik a segélyezést.



A munkanélküliség fő problémája az alacsony iskolázottság. Az alacsony képzettségűek sokkal kiszolgáltatottabb helyzetben vannak a munkaerőpiacon, a legális munkaerőpiacra is csak korlátozottan, vagy csak rövid ideig képesek belépni. Önkormányzatunk is csatlakozott az elmúlt években a sikeres új közmunkaprogramhoz. Ennek keretében 2011-ben 212 fő, 2012-ben 386 fő, míg 2013 őszéig 285 fő közfoglalkoztatott vállalhatott munkát az önkormányzat intézményeiben. A közfoglalkoztatási programok többnyire több komponensűek, több tanfolyamon vehetnek részt a jelentkezők. Az alapkompenciák elsajátításán túl a hatósági jellegű képzéseken is részt vettek a programban részt vevők.

A legnagyobb hiátus jelenleg is a romák foglalkoztatásában van. A roma férfiak jelentős részre alkalmi munkát végez, míg azért a többségük nem legális keretek mellett dolgozik. A roma nők foglalkoztatottságára negatívan hat a magas gyermeklétszám.

A munkanélküliség a nőknél kisebb pszichológiai megterhelést jelent, mivel nagyobb az önértékelésük, gyakrabban szembe tudnak nézni a problémákkal és általában boldogabbak a munkanélküli férfiaknál. Az időskori inaktivitás mindkét nemnél gyors egészségi állapotbeli romláshoz vezet.

Kerületünkben a munkanélküliség aránya nem kiugróan magas.

## **2. Lakhatás, lakhatáshoz való hozzájutás**

Csepel fiatal lakosságának nagyobb része jelenleg is a központi panelrengetegben él, míg a közép-és idősebb korosztály a kertvárosi övezetben. A lakótelepek sok esetben tranzit jellegű lakóhelyet képviselnek. A rezsi hátralékok felhalmozásódása túlnyomórészt a panellakásokban élőket jellemzi.

A Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt. jelenleg 1525 db bérlakást kezel. Ebből a bérlakás keretből 1394 db szociális bérlakás. 905 bérlő, a bérlők 65%-a a leggrászorultabbaknak járó minimális bérleti díjat fizet.

2006- és 2010 között 19 lakásra lehetett pályázni, míg ez a szám 2012-re 85-re emelkedett. 2013-ban a 35 db meghirdetett lakásból 33-nál sikeresen zárult le a pályázat.

2012-ben és 2013-ban is biztosított volt krízislakás azok számára, akiknek az élethelyzetében hirtelen fellépő, a szociális helyzetében méltányolható, súlyos krízishelyzet következett be. Az elmúlt évek tapasztalata alapján elmondható, hogy egyre többen igényelnék a krízislakás kiutalását, azonban ezek a kérelmek nem minden esetben voltak indokoltak. A krízislakásban 1 évig maradhat a család, amely időtartam indokoltság esetén még ½ évvel meghosszabbítható.

## **3. Egészségügyi állapot**

Az egészségügyi állapot szoros összefüggést mutat a lakosság szociális helyzetével, életmódjával. Bár az utóbbi években fokozatosan javult, a munkanélküliség a lakosság egészségi állapotára nézve még jelenleg és az elkövetkező években is jelentős kockázati tényező. A munkanélküliek körében kimutathatóan magasabb a dohányzás és az alkoholfogyasztás. A fiatal pályakezdőknél jelentkező munkahelykeresési nehézségek a személyiségfejlődésre is maradandóan káros hatást

gyakorolnak, s ha a fiatal szülei is munkanélküliek, a családi milió a reménytelenséget sugallja.

Az egészséggel összefüggő esélyegyenlőtlenségek mögött több tényező áll: a gazdasági egyenlőtlenségek, a kedvezőtlen munkaerő-piaci pozíció, az egészségügyi ellátáshoz és az oktatáshoz való hozzáférés akadályai, a rossz lakás- és életkörülmények, valamint az egészséges életre való esélytelenség állnak. Hosszú évtizedek óta megfigyelhető, hogy a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok értékrendjében rendkívül alacsony helyet foglal el az egészség, az egészséges életvitel, ráadásul számukra egyenlőtlen a hozzáférés esélye az egészséges életmód kialakításához és fenntartásához szükséges feltételekhez. Másrészt a családi háttér és neveltetés már a korai gyermekkortól befolyásolja az egyén egészséggel összefüggő viselkedését (egészségmagatartását), s a későbbi életszakaszokra jellemző az egészséget támogató, vagy azt veszélyeztető magatartásformák kialakulását.

A **felnőtt lakosság** körében a 2012-ben végzett fővárosi felmérés alapján a szív-érrendszeri betegségek okozta korai halálozás a budapesti átlagnál a kerületünkben magasabb volt.

Az egészségügyben az életminőség javítása, a betegellátás magasabb szintre emelése, a testi-lelki jólét biztosítása érdekében eszköz és gépműszer beszerzések valósultak meg. Beszerzésre került többek között egy CTG, és egy szűrő audiométer, egy video colonoscop a gasztroenterológiának, egy új fogászati kezelőegység az iskolafogászaton, valamint két fizioterápiás kezelőegység.

2013-ban került sor egy 4D nőgyógyászati ultrahang beszerzésére, amivel immár elérhető napjaink egyik a nőgyógyászatban használt legkorszerűbb képképző diagnosztikai eszköze a kerületi szakrendelőben.

Az Önkormányzat a Jahn Ferenc Dél-pesti Kórházat, mint a kerületünket ellátó illetékes kórházat is támogatja: beszerzésre került egy korszerű inkubátor, valamint a Kórház urológiai osztálya részére egy 3D video laparoscop is, ami nagyban segíti az urológiai megbetegedések XXI. századi technológiai színvonalon történő műtéti ellátását.

2013. során felújításra került a Szent István u. 217-219. szám alatti háziiorvosi rendelő is, ami nyolc kerületi háziiorvosnak és betegeiknek biztosít kulturált, rendezett, minden szempontból akadálymentesített rendelői környezetet.

2011-ben elkezdődött, majd 2013-ban is folyamatos volt leánygyermek HPV oltás sorozata. A szülői/törvényes képviselő általi kérelem alapján kapták meg a 3 oltássorozatból álló méhnyakrák elleni védőoltást a csepeli lányok.

Az elmúlt évek egyik nagyobb volumenű változása az egészségügyben, hogy kerületünkben az egészségügyi alapellátás, amely biztosítása az önkormányzat kötelező feladata, valamint a munkaalkalmasságai vizsgálatok végzése működtetése 2012. július 01-ével a Tóth Ilona Egészségügyi Szolgálattól átkerült a Humán Szolgáltatási Igazgatóság feladatai közé. Az átadás zökkenő mentességét bizonyítja, hogy a lakosok részéről panasz nem érkezett, ellátásuk azonos színvonalon biztosítva volt.

Koncepciónkban a főbb adatok, melyek a kerületben élő gyermekeket érintik, a kerületi védőnői hálózat, ill. a Budapest Főváros Kormányhivatal XX. Kerületi Népegészségügyi Intézet szakfelügyelőjének tájékoztatására alapul.

Az élve születések száma az elmúlt években a következő képen alakult:

**2012**-ben: 682 újszülött született. 56 újszülött volt koraszülött, 9 kisgyermek született fejlődési rendellenességgel. Csecsemő halál 6 esetben történt. 612 új várandós kismama jelentkezett a védőnői ellátásra.

**2013**-ban: 639 azon újszülöttek száma, akiket szüleik kerületünkben hoztak haza. Koraszülöttek száma: 66, ez az újszülöttek számának 10%-a. A 639 újszülöttből intrauterin retardált 10 baba, míg fejlődési rendellenességgel 6 újszülött született. Új várandósként a védőnők 638 várandóskismamát vettek nyilvántartásba. Csecsemőhalálozás: 3 esetben, míg magzati halálozás (halvaszületés) 7 esetben történt. 2 csecsemő hunyt el egyikük az un. bölcsőhalálban, míg a másik baba súlyos fejlődési rendellenessége miatt. Gyermekehalálozás nem volt.

Intézetén kívüli – otthonszülések – száma: 1 (ebből tervezett otthonszülés 0)

Az előbb leírt adatok tükrében komoly figyelmeztető jel a koraszülöttség gyakoriságának előfordulása, ami az elmúlt 3 évben folyamatos emelkedést mutat.

#### **Koraszülés adatai**

| év   | koraszülés gyakorisága |
|------|------------------------|
| 2013 | 10%                    |
| 2012 | 8.2%                   |
| 2011 | 6.8%                   |

2012-ben vezette be az önkormányzat a csepeli újszülöttek részére a Babaköszöntő csomagot, melyet haza érkezés után kap meg minden csepeli laccímmel rendelkező újszülött.

2013. évben csepeli iskolákba beíratott (október 1.-i adat) gyermekek száma: **10.814 fő**, ebből fokozott gondozásra szoruló gyermekek száma: **3125 fő**. Fokozott gondozást szomato-mentális okból 1096 fő, míg szociális okból 2029 fő volt a veszélyeztetett tanulók száma az elmúlt évben. Megfigyelhető az előző évekhez képest, hogy a beíratott gyermekek száma az előző tanévekhez képest tovább csökkent, a fokozott gondozásra szoruló gyermekek száma azonban növekedett. Ezekben az esetekben a védőnők a pedagógusokkal szorosán együttműködve próbálnak segítséget nyújtani a gyermekek és szüleik számára is. Főbb problémák a magatartási zavarok, hiányzások, megélhetési problémák, családi konfliktusok, védőoltások, szakorvosi beutalások eredményeinek hiánya, a problémák szülői „hárítása”, a szülők életvitele stb.

A védőnők területi és iskola védői feladatokat látnak el. A területi védőnők a családnál, otthonukban is felkeresik a kisgyermeket.

Az iskola védőnő feladata a tanév során a páros évfolyamokban – index osztályokban - kötelező orvosi vizsgálatok szervezése, védőnői alap szűrővizsgálatok elvégzése. Kiemelt feladat a 16 éves orvosi záró vizsgálat.

Az alábbi táblázat a három legfontosabb alap szűrővizsgálat eredményeit tartalmazza 2012. évben:

Túlsúly, látásélesség, mozgásszervi szűrővizsgálatok (fő)

| Szűrővizsgálat típusa | megvizsgált | kiszűrt | elváltozások %-ban |
|-----------------------|-------------|---------|--------------------|
| obesitás              | 4466        | 369     | 8,2%               |
| látásélesség          | 4596        | 475     | 10,3%              |
| mozgásszervek         | 6439        | 392     | 6%                 |

A következő táblázat ugyanezen vizsgálatok 2013. évi eredményeit mutatja be:

Túlsúly, látásélesség, mozgásszervi szűrővizsgálatok (fő)

| Szűrővizsgálat típusa          | megvizsgált | kiszűrt | elváltozások %-ban |
|--------------------------------|-------------|---------|--------------------|
| obesitás 90 percentilis fölött | 3572        | 363     | 10%                |
| látásélesség                   | 3109        | 461     | 15%                |
| mozgásszervek                  | 3414        | 1014    | 30%                |

A fenti tábla hűen tükrözi a XXI. század fő betegségeit, illetve azok első fázisát, amik már iskolás korban fellelhetők. A túlsúly, mely későbbiekben diabetet, hipertóniát vonhat maga után. A látásélesség romlása összefügg a számítógépek, televízió gyakori használatával, ami mozgásszegény életmódot eredményez. Ez összefüggést mutat az elhízással, mozgásszervi problémákkal. **Érdemes lenne a fentiek tudatában újra nagyobb hangsúlyt fektetni az iskolai büfék kínálatára, iskola-menza program bővítésére, egészségnevelő órák további tartására e témakörökben.**

### III. Kerületünkben nyújtott szociális és gyermekvédelmi támogatások áttekintése

Az előző koncepcióban elfogadott veszélyezett célcsoportok köre nem változott:

- azok a tartósan munkanélkülivé vált családok, személyek, akik mélyszegénységbe süllyednek, sok esetben lakhatásuk is veszélyeztetetté válik
- azon gyermekek, akik az előbb említett családokban nevelkednek

- azon személyek, akik a munkaerőpiacon életkoruk, nemük, származásuk, vagy iskolai végzettségük, illetve egészségi állapotuk miatt súlyos hátránnyal találkoznak
- azon időskorúak, akik elmagányosodásuk és egészségi állapotuk romlása következtében elveszítik kapcsolatukat környezetükkel
- azok a személyek, akik otthonukat elveszítik
- azok a fogyatékosokkal élők, tartósan egészségkárosodottak, pszichiátriai betegségekben szenvedők és hozzátartozóik, akik állapotuk miatt társadalmilag hasznos foglalkozást nem találnak, a társadalmi környezettel való kapcsolatuk meglazul
- azok a családok, személyek, akiknek társadalmi integrációját a szociálisan hátrányos helyzetben túlmenően az etnikai származásuk következtében elszenvedett diszkrimináció is nehezítheti

A szolgáltatástervezés szempontjából meghatározóak azok a törvényi követelmények, amelyeket a szociális (Szt.) valamint a gyermekvédelmi (Gyvt.) törvény meghatároz az önkormányzat számára. Az elmúlt két évben bekövetkezett törvényi változásokat a koncepció jelen szövegében figyelembe vettük, és a szükséges módosításokat jelen anyagon átveztük. Összességében megállapítható, hogy a törvényi követelményeknek eleget tett a kerület, az önkormányzat gazdasági lehetőségein belül.

## A. Pénzbeli ellátások tendenciái

A Szociális és Egészségügyi Ágazat irányítása alatt működő Szociális és Gyámügyi Iroda összevonásával 2011. október 1-től létrejött a **Családtámogatási Iroda**. A szociális és gyámügyi iroda összeolvadása a támogatások hatékonyabb és egyenletesebb elosztását tette lehetővé azáltal, hogy a családok támogatására fókuszál, megszünteti a támogatások kettősségét, amely abból is eredhetett, hogy a Szociális Iroda a nagykorú rászorultakat, a Gyámügyi Iroda pedig a kiskorúakat nevelő rászorultakat támogatja. Ezen kívül az összevonással lehetőség nyílt az egyablakos ügyintézés megvalósítására, melynek célja: a lakossági igények teljes körű kielégítése, a szolgáltatások elérhetővé tétele; egyénre szabott, hatékony, probléma – centrikus komplex esetkezelés, ellátás.

**2012. évi XCIII. törvény** alapján 2013. január 1-jétől a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalához kerülnek át a törvényben meghatározott államigazgatási feladat- és hatáskörök.

2013. január 01-ig a Családtámogatási Iroda hatáskörébe az alábbi támogatások megállapítása tartozott:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatás
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- csepeli nevelési segély
- szociális étkeztetés térítési díja
- aktív korúak ellátása
  - rendszeres szociális segély
  - időskorúak járadéka

- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- ápolási díj
- lakásfenntartási támogatás
- adósságkezelési szolgáltatás
- közgyógyellátási igazolvány
- egészségügyi szolgáltatásra jogosító hatósági bizonyítvány
- súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedésével kapcsolatos támogatások

2013.01.01-től a következő ellátási formák maradtak önkormányzati hatáskörben. A következőkben a megítélt támogatásokat mutatjuk be, összehasonlítva az elmúlt évekkel.

- a. 2010-ben **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 1850** gyermek részesült, míg 2012-ben a beadott 2548 kérelemből pozitív elbírálásra **2164** gyermek részesült. 2013. áprilisától jogszabályváltozás következtében a pénzbeli ellátást 2012. novemberétől felváltotta a természetbeni juttatásként biztosított Erzsébet utalvány formájában történő ellátás, melyet évente két alkalommal (augusztus és november) kell a jogosultak részére átadni. 2013-ban augusztusban és novemberben került sor az utalványok kiküldésére. **1978 fő kiskorú, és 171 fő nagykorú** gyermek részesült e természetbeni juttatásban.
- b. **Kiegészítő gyermekvédelmi támogatást** a kiskorú gyermek gyámjával rendelt, nyugdíjas, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek kaphatták, ha a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult. A támogatás összege havonta 6 270 forint, évente két alkalommal pótlék is jár a gyámnak, 8400 forint összegben. 2010. 12. 31-én 15 gyám volt jogosult. 2011-től ez a segélyezési forma megszűnt. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás (korábban kiegészítő gyermekvédelmi kedvezmény) 2013. április 01-től változott a jogszabály, mely a támogatás korábbi elnevezését megváltoztatta. A kedvezményhez kapcsolódóan pénzbeli ellátásban részesülnek havi rendszerességgel azok a gyámszülők, akik nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek gyermekeiként. 2013. április 01-től változott a jogszabály, mely a támogatás korábbi elnevezését megváltoztatta. A kedvezményhez kapcsolódóan pénzbeli ellátásban részesülnek havi rendszerességgel azok a gyámszülők, akik nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek. **2013-ban 22 fő** részesült átlagosan e támogatási formában. A támogatás összege **6.270- Ft/hó gyermekenként**. A támogatásban részesülők évi két alkalommal (augusztus, november) pótlékra jogosultak.
- c. **Óvodáztatási támogatásban** az a szülő részesülhet, akinek a gyermeke halmozottan hátrányos helyzetű, és a gyermeket legkésőbb annak az évnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betöltötte, beírta az óvodába. 2011-ben **53** gyermek, míg 2012-ben **56** gyermek számára folyósították pénzbeli formában a segélyt. 2013-ban **59** szülő volt jogosult a támogatásra, részükre.
- d. **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás – csepei nevelési segély** a beszámolóban azért egy alcím alatt szerepeltetjük a két támogatási formát, mert egyrészt a csepei nevelési segély összege a rendkívüli gyermekvédelmi

támogatás előirányzatából kerül folyósításra, másrészt pedig a pénzforgalmi adatok is vegyesen rögzítik ezt a két támogatást. **2013-ban** 2012 fő részesült rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban, csepeli nevelési segélyben 44 család 109 gyermeke, csepeli ösztöndíjban pedig 236 család 341 gyermeke részesült.

- e. **Szociális étkeztetés térítési díjkezdvezmény** összegét a nevelési-oktatási intézmények vezetői állapítják meg a gyermek rászorultsága alapján. 2010-ben – havi átlagban – 597 gyermek étkeztetését támogatta az Önkormányzat. Az igénybevevők száma továbbra is csökkenést mutat. 2011. január 1-e óta az általános iskola nyolcadik évfolyamáig vehetik igénybe a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek az ingyenes étkeztetést az oktatási-nevelési intézményekben. 2013-ban átlagosan 2906 gyermek vette igénybe.
- f. **Aktív korúak ellátása**, ami két fő kategóriát foglal magába, következőképpen alakult: 2011-ben 245 fő részesült **rendszeres szociális segélyben**, míg 2012-ben 145 fő, 2013-ban pedig 161 fő volt jogosult az ellátási formára. **Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban** 2011-ben 910 fő, míg 2012-ben 1.139 fő és 2013-ban 1071 fő részesült. Érdemes összehasonlítani a jogosultak körét életkor és nem szerint is a 2011-es, 2012-es, valamint a 2013-as év viszonylatában. A 2013-as csökkenést, másképpen fogalmazva a további emelkedés elmaradását a közmunka program jelentős kiszélesítése indokolhatja.

|      | 18-29 éves |     | 30-44 éves |     | 45-61 éves |     | Összesen    | Százalék |
|------|------------|-----|------------|-----|------------|-----|-------------|----------|
|      | férfi      | nő  | férfi      | nő  | férfi      | nő  |             |          |
| 2011 | 121        | 115 | 187        | 242 | 222        | 268 | <b>1155</b> | 100%     |
| 2012 | 110        | 101 | 219        | 279 | 275        | 300 | <b>1284</b> | 111%     |
| 2013 | 96         | 103 | 212        | 255 | 257        | 309 | <b>1232</b> | 96%      |

A nyilvántartott adatok szerint összes megállapított aktív korú ellátásra jogosultak között az egyedül álló, gyermekét egyedül nevelő személyek száma kiemelkedően magas, pl. 2013-ban rendszeres szociális segélyre jogosult 161 főből, 147 egyedül állónak vallotta magát, míg foglalkoztatást helyettesítő támogatásban 1043 fő részesült, mint egyedül álló.

- g. **Lakásfenntartási támogatásban** 2011. december 31-ig 2013 fő kért támogatást, ebből 251 kérelem került elutasításra. 2012 decemberében ezek a következő képen alakultak: 1539 leadott kérelemből 178 került elutasításra. Normatív lakásfenntartási támogatásra 1613 fő volt jogosult 2013-ban, a támogatottak száma folyamatosan emelkedik a helyi lakásfenntartási támogatás 2012. március 31-i megszűnése óta. Adósságkezelési szolgáltatásban részesülők közül lakásfenntartási támogatásában 51 fő részesült. A helyi rendelet 2013. május 03-tól történő módosítása miatt – mely magasabb jövedelmi határokat szabályozott az adósságcsökkentési támogatás igénylése során – a kérelmezők száma lassan emelkedni kezdett.
- h. **Adósságkezelési szolgáltatás:** adósságcsökkentési támogatást 2011-ben 88 fő, míg 2012-ben 45 fő igényelt és részesült is. Túlnyomó részt többfajta adósság rendezésében kérték az önkormányzat segítségét. Közgyógyellátási igazolványt 2331 fő kapott. 2013-ban 70 fő részére 10.785 ezer forint került kifizetésre. A május

helyi rendelet megváltozása (jövedelemhatár emelése) folytán lassú emelkedést mutat az igénylők száma.

- i. **Egészségügyi szolgáltatásra jogosító hatósági bizonyítványt** 18 éves kortól és 61 éves korig 595 fő kapott. Ezen ellátási forma megállapítása 2013. január elsejétől a járási hivatalok hatáskörébe került.
- j. **Időskorúak járadékában** 2011-ben 20fő, 2012-ben 18 fő részesült. Mindkét évben a részesültek közül 11 főnek a megítélés előtti jövedelme nem érte el a nyugdíjminimum felét. Ezen ellátási forma megállapítása 2013. január elsejétől szintén a járási hivatalok hatáskörébe került.
- k. Súlyosan mozgáskorlátozott személyek **közlekedésével kapcsolatos** támogatások 2011-ben 184 fő részesült közlekedési támogatásban. Ebből 13 fő 11-62 év közötti, 62.életévét 53 fő töltötte be. 2012-ben 119 fő volt jogosult közlekedési támogatás folyósítására. A 119 főből 74 fő volt, aki 1-62 éves kor közötti, míg 62 év feletti 45 fő volt. A támogatási forma 2012. december 31. napjával megszűnt.
- l. **Közgyógyellátási igazolvánnyal** 2011-ben 2459 fő rendelkezett, míg 2012. december 31-én 2331 csepeli lakos rendelkezett igazolvánnyal. Az alanyi és normatív forma megállapításának hatásköre szintúgy a járási hivatalokhoz került, a méltányossági forma maradt meg az önkormányzatoknál. 2013-ban 444 fő részére állapított meg a Családtámogatási Iroda méltányossági közgyógyellátásra való jogosultságot.
- m. **Temetési segély:** 181 fő kérvényezett segítségét hozzátartozója halála miatt 2011-ben. 183 elhunyt temetését támogatta önkormányzatunk pénzbeli támogatással. Köztemetés 59 elhunyt esetében történt. 2012-ben 158 fő kért segítséget, 164 elhunyt esetében ítélték meg támogatást. Köztemetés 47 esetben történt. 2013-ban 138 fő részére állapította meg a Családtámogatási Iroda a támogatást. A köztemetések száma az alacsony jövedelmi viszonyokhoz mért magas temetési költségek miatt évről-évre növekedést mutat. 2013-ban 79 esetben volt szükség köztemetés elrendelésére.
- n. **Átmeneti segélyt** 2013-ban 1859 fő részére állapított meg a Családtámogatási Iroda.

A helyi rendelet értelmében a nagykorúakat és a 100 éveseket is köszönti az Önkormányzat. **2012-ben 340 fő nagykorú és 3 fő 100.** életévét betöltött, **2013-ban 620 fő nagykorú és 8 fő 100.** életévét betöltött részesült e juttatásban.

Természetbeni juttatásként a rászoruló családok fa és szén adományokat kaptak. 2011-ben 1 millió Ft került erre elkülönítésre az önkormányzati költségvetésben, míg a tavalyi évben Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt. a gallyazásokból, illetve fakivágásokból tudta biztosítani az adományt. 2011-ben 117 csepeli, míg 2012-ben 149 csepeli lakos részesült ebben a juttatásban.

## **B. Szociális és gyermekjóléti szolgáltatás intézményrendszere**

A szociális szolgáltatások legfontosabb szakmai szempontjait az ellátottak érdekei határozzák meg. Az ellátottak számára minél magasabb szinten biztosítani kell az



emberi méltósághoz való joguk, az egyetemes emberi jogaik és az Alkotmány által biztosított jogaik érvényesülését, az Szt-ben, a Gyvt-ben és a végrehajtási rendeletekben foglalt előírásoknak megfelelő szociális ellátását.

A szociális szolgáltatások terén egyre nagyobb jelentősége van a gazdasági és gazdaságossági szempontoknak. Az utóbbi éveikben változott az állami finanszírozás, azonban kerületünk vezetése az ellátás színvonalának változatlan tartása mellett biztosította/biztosítja az ellátásokat.

A szociális és gyermekvédelmi törvényben meghatározott ellátásokat az önkormányzati intézmények a helyi rendeletnek megfelelően biztosítják. Az intézményi körben nyújtott szolgáltatások a törvényi követelményeket lefedik. Ezen kötelezettségeknek az Önkormányzat meghatározó részben saját intézményei keretében tesz eleget. A helyi szociális szolgáltatások nyújtásával Önkormányzatunk megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatását, a kirekesztettség leküzdését, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit, valamint a szociális és egészségügyben dolgozó szakemberek összehangolt munkáján keresztül biztosítja azt a kerületben élők számára.

Az Szt-ben, a Gyvt-ben meghatározott feladat- és hatáskörök figyelembe vételével a Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testülete a 6/2012.(III.27.) a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló önkormányzati rendelettel megalkotta a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások jogosultsági és juttatási feltételeit.

Szakmailag önálló integrált intézményként működik a **Humán Szolgáltatások Igazgatósága** (továbbiakban HSZI), amely a Csepeli Szociális Szolgálat jogutódja. 2011. december 31-én az Egyesített Bölcsőde, mint elnevezés megszűnt és a feladat ellátása 2012. január 01-től az akkor még Csepeli Szociális Szolgálat ellátási feladatai közé került. Az ellátási feladattal együtt 2 gyermekélelmezést is biztosító konyha is a Humán Szolgáltatások Igazgatósága felügyeletébe került.

2012. július 01-től az intézmény feladata tovább bővült az egészségügyi alapellátással és a foglalkozás egészségügyi feladatokkal.

2012-ben elkészült az akkor még Szociális és Egészségügyi Ágazat irányítása alá tartozó szolgáltatásokra (szociális ellátás, gyermekvédelem, egészségügyi ellátás) kidolgozott **Humán Ellátási Körzet Modell**, melynek célja a hatékony és eredményes területi kapacitáskihasználtság elérése. A Humán Ellátási Körzet Modell bevezetésével a családgondozók a felnőtt házi orvosi ellátási körzetnek megfelelően látják el a feladataikat, mind a felnőtt-, mind a gyermekeket érintő szociális és gyermekvédelem területén.

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága a 226/2006. Korm. rendelet előírásai alapján vezeti a Központi Elektronikus Nyilvántartásban (KENYSZI) az ellátottak nyilvántartását. Az összes megállapodással rendelkező ügyfél adata rögzítésre kerül a KENYSZI rendszerében. Az adatszolgáltatás mindennapos, ami az ellátások párhuzamosságát, illetve későbbiekben a normatíva igény jogosultságának ellenőrzését szolgálja.

A **szociális alapszolgáltatások keretében** segítséget nyújtva a rászorulóknak részére önálló életvitelük fenntartásában, egészségi, mentális, vagy más okból eredő

problémáik megoldásában, Önkormányzatunk a következő ellátásokat biztosítja területünkben.

## 1. Családsegítés

A családsegítés személyes gondoskodást nyújtó alapellátási forma. Munkáját az **Szt.** alapján végzi. A családgondozás szociális, életviteli és mentálhigiénés problémák kezelésében, krízishelyzetek megelőzésében, a kialakult krízishelyzet megoldásában nyújt segítséget. Ezek segítése mellett adósságkezelési és munkanélküliek számára nyújtott szolgáltatások biztosításával segítik a csepeli lakosok mindennapjait. A hatékony segítségnyújtás érdekében a Családsegítő Központ kapcsolatban áll más állami, illetve önkormányzati fenntartású intézményekkel, társadalmi és civil szervezetekkel, alapítványokkal. Olyan információs és segítséget nyújtó tevékenységeket végez, ahol jól felkészült szakemberek nyújtanak támogatást a felmerülő problémák megoldásában. A szolgáltatások ingyenesek, főként az önkéntesség és önkéntes együttműködés elve alapján működik.

Családgondozók ügyfélköre - hozott problémaként – elsősorban anyagi, azon belül valamilyen közüzemi szolgáltatónál felhalmozott adósságával keresi fel a munkatársakat. Az eset feltárása után (halmozott problémák megjelenése) azonban az arányszámok megváltoznak, legmagasabb arányban az ügyintézéshez segítségkérés, a munkanélküliséggel kapcsolatos problémák és az információkérés jelenik meg. Ezek minden esetben ok-okozati összefüggésben állnak a hozott problémával.

A családsegítő központ szakmai egysége közé tartozik az **adósságkezeléssel** foglalkozó, speciálisan erre a munkavégzésre irányuló végzettséggel rendelkező munkatársak által végzett családsegítés. A lakásfenntartási kiadások terén elmaradással küzdő családok/egyének hátralékainak kezelésével és az adósság kiegyenlítésének elősegítésével foglalkoznak. Az adósságkezelő tanácsadóknál, a családgondozókhöz hasonlóan, az új esetek száma havi szinten azonosságot mutat, ugyanis minden esetben családgondozóval való találkozás után jutnak adósságkezelési szolgáltatáshoz az ügyfelek. Erre azért van szükség, hogy az ügyfél minél kevesebb stáción menjen végig ahhoz, hogy a számára megfelelő szolgáltatásban részesüljön, és az eset egy esetgazdához kapcsolódjon, aki az ügyfelével kapcsolatos munkát folyamatosan monitorozza, valamint végigköveti, ha ügyfele speciális szolgáltatásokat vesz igénybe. Adósságkezelési szolgáltatásnál **2013. május 3-tól** a jövedelemhatárok emelkedtek. Ennek hatására 2013-ban növekedett az igénylők száma, míg **2012-ben 45 fő** (kifizetett támogatási összeg: 6.825.110 Ft), addig **2013-ban 70 fő** részesülhetett e támogatási formában.

Az adósságkezelést a Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata Képviselő-testület az 53/2011.(XII.15.) önkormányzati rendeletében határozta meg.

Összehasonlítás képen a következő táblázatok a 2012-es és 2013-as év adatait tartalmazzák:

## 2012

| Típus                                    | Egyén     | Család     | Összesen   |
|--|-----------|------------|------------|
| Új                                       | 19        | 133        | 152        |
| Régi eset<br>(folyamatos,<br>visszatérő) | 13        | 74         | 87         |
| Lezárt                                   | 44        | 63         | 107        |
| <b>Összesen:</b>                         | <b>32</b> | <b>207</b> | <b>239</b> |

## 2013

| Típus                                    | Egyén     | Család     | Összesen   |
|--|-----------|------------|------------|
| Új                                       | 20        | 110        | 130        |
| Régi eset<br>(folyamatos,<br>visszatérő) | 14        | 74         | 88         |
| Lezárt                                   | 18        | 84         | 102        |
| <b>Összesen:</b>                         | <b>34</b> | <b>184</b> | <b>218</b> |

**A Hálózat Alapítvány** támogatásához a Családsegítő Központ közvetítésével lehet hozzájutni. A hátralékkal rendelkező ügyfelek nagy számban veszik igénybe ezt a támogatási formát, ugyanis a támogatás maximális összege magasabb, mint az adósságcsökkentési támogatás esetében, továbbá nincs előzetes együttműködés és utókövetés. A támogatást igénybe vevő ügyfélnek a szükséges önrész megfizetése mellett nem kell a havi lakásfenntartással kapcsolatos fizetési kötelezettségeik teljesítését igazolni.

A családsegítő központ munkatársai a munkanélküliek problémáival is speciálisan foglalkoznak, működtetik a **foglalkoztatási tanácsadást**, amely az aktív korúak ellátásában részesülő, együttműködésre kötelezett ügyfelek tekintetében az ügyfeleknek nyújtott tanácsadással, segítséggel az önéletrajzírásban, álláskereső klubfoglalkozásokkal segítenek. Az aktív korúak ellátásában részesülő ügyfelek számára a beilleszkedést elősegítő program kidolgozásakor a fő cél az ügyfelek visszaintegrálása a nyílt munkaerőpiacra volt.

A rendszeres szociális segélyben részesülő ügyfelek esetében a munkavállalást gátló fő tényező az életkor és az egészségi állapot. A nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedésük ezen okok miatt korlátozott, jelentős részük a rendszeren belül marad. Náluk a beilleszkedési program keretében a tanácsadók olyan speciális,

munkavállalást elősegítő technikákat közvetítenek, amik segítségével a jelenleginél jobb pozícióból tudnak elindulni a munkakeresésben.

*Aktív korúak ellátásában részesülők tanácsadásának 2012 évi összesítése:*

|                         | FHT       | RSZS       | Összesen   |
|-------------------------|-----------|------------|------------|
| <b>Új ügyfelek</b>      | <b>0</b>  | <b>35</b>  | <b>35</b>  |
| <b>Folyamatban lévő</b> | <b>36</b> | <b>164</b> | <b>200</b> |
| <b>Lezárt:</b>          | <b>35</b> | <b>151</b> | <b>186</b> |
| <b>Összesen:</b>        | <b>36</b> | <b>199</b> | <b>235</b> |

*2013 évi összesítés*

|                         | FHT      | RSZS       | Összesen   |
|-------------------------|----------|------------|------------|
| <b>Új ügyfelek</b>      | <b>0</b> | <b>38</b>  | <b>38</b>  |
| <b>Folyamatban lévő</b> | <b>0</b> | <b>64</b>  | <b>64</b>  |
| <b>Lezárt:</b>          | <b>0</b> | <b>30</b>  | <b>30</b>  |
| <b>Összesen:</b>        | <b>0</b> | <b>102</b> | <b>102</b> |

A két táblázat összesített adatai közötti változás **a 2012.01.01-i** törvényi módosításoknak tudható be, amik változásokat és szigorításokat hoztak a leszázalékolás és az öregségi nyugdíj rendszerébe.

Az új igények és a soros/időszakos felülvizsgálatok esetében is megszűnt a saját jogon megállapítható rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugellátás, a rehabilitációs járadék ellátás, a rendszeres szociális járadék valamint az átmeneti járadék ellátás. Ezek helyett az igénylő **rokkantsági** vagy **rehabilitációs ellátást** kaphat. A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal komplex vizsgálatot végez, megállapítja az igénylő **egészségi állapotát, illetve rehabilitálhatóságát**. A **rehabilitációs ellátást** a kérelem benyújtásától számított **3 évig** kaphatja. A rehabilitációs ellátás mellett **2013. január 1-től legfeljebb heti 20 órában lehet kereső tevékenységet folytatni**, az ezt meghaladó időtartamú kereső tevékenység ideje alatt az ellátás szünetel, azonban a rehabilitációs ellátás melletti **kereset összegének nincs felső határa**. A megváltozott munkaképességűek problémája - a betegségük mellett- a vállalható munkalehetőség hiánya.

A szigorítások miatt az előző évekhez képest csökkent a „leszázalékolást” igénylők és a jogosultak száma is, pedig a tapasztalataink szerint sajnos egyre több a komoly pszichiátriai, belgyógyászati és rákos beteg.

2013 őszén önkormányzatunk a kerületünkben élő 18 megváltozott munkaképességű dolgozónak biztosított új munkahelyet, majd 2014 áprilisától immár 2 műszakban újabb 20 megváltozott munkaképességű csepeli lakosoknak tud napi

rendszerességgel, egészségi állapotuknak megfelelő munkát biztosítani védett körülmények között a Csepeli Városgazda Nonprofit Zrt.

A Családsegítő Központ éves forgalma, 2012-ben **10 311 fő**, míg 2013-ban **10 246 fő** volt. Ezek halmozott adatok, hiszen a családsegítő központban csoportfoglalkozások is zajlanak. A fenti adatok nagyszámú eltérést nem mutatnak.

2014. január 1-től a Családsegítő Központ feladata lett a **2007. évi LXXX. törvény** menedékjogról előírása alapján igazolni a menekültügyi hatóság felé az illetékességi területén lakóhellyel rendelkező, integrációs támogatásban részesülő menekültek és oltalmazottak számát, illetve köteles jelezni, ha a menekült, vagy az oltalmazott lakóhelyén nem fellelhető.

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága több éve szerződésben áll a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel. 2012 decemberében 2038 kg tömegű élelmiszer került szétosztásra 300 fő rászoruló között. Lisztet, tésztát és vaníliás karikát és kristálycukrot kaptak a rászorulók, akiket intézményünk munkatársai delegáltak.

2013 júliusában **900 db** zöldborsó konzervet, **600 db** kukorica konzervet, **33 karton (594 db)** kekszet, **25 karton (1200 db)** Sport szelet csokoládét és **240 db** bébiételt osztottak szét 300 rászoruló között. 2013 novemberében **1588 kg** tömegű élelmiszer került szétosztásra 300 fő között. Lisztet, tésztát, kekszet és müzlit kaptak a rászorulók.

## **2. Idős és fogyatékos ellátás**

Szociális alapszolgáltatás keretében a Humán Szolgáltatások Igazgatósága biztosítja az idős és fogyatékos ellátást kerületünkben, a szakosított ellátások közül pedig az idősek átmeneti gondozását. Az alapszolgáltatások közül a 2013. július 1-től ellátási szerződés keretében, feladat ellátással biztosítja az intézmény a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Ez az ellátási forma kikerült az Önkormányzat kötelező feladatai közül.

### **2.1 A támogató szolgáltatás**

Célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A fogyatékos személyeket segítő támogató szolgáltatás személyi segítése 70. életév felett **ingyenessé vált.**

A Támogató Szolgálat feladatellátása továbbra is finanszírozási szerződés keretében biztosított, feladategységét a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal határozza meg az alaptámogatás és teljesítménytámogatás keretében a szociális és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter döntésének megfelelően. Az elmúlt 2 év tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellátást egyre többen igénylik.

### **2.2. Étkeztetés**

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodunk, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk miatt. Az étkeztetést igényelhetik a

hét minden napjára, valamint az ünnepnapokon is, továbbá orvosi igazolással alátámasztva biztosítja az intézmény a diétás étkeztetést is. Biztosítva van annak a lehetősége is, hogy az ellátott saját otthonába, kiszállítással kapja meg a napi egyszeri meleg ételt. Az étkezés térítési díjai nem változtak az elmúlt 2 évben.

Megfigyelhető, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik az étkeztetés biztosítására, a minden év elején tervezett mutató számokat túllépve teljesül a feladatmutató.

### **2.3. Idősek nappali ellátása**

Az idősek nappali intézménye (Idősek Klubja) szolgáltatás működtetése során a szociálisan és mentálisan támogatásra szoruló, önmagukat korlátozottan ellátni képes időskorúak napközbeni ellátásáról gondoskodunk.

Jelenleg 80 férőhelyre van működési engedély, 2 telephelyen, az ellátottak száma az alábbiak szerint alakult:

|          |       |
|----------|-------|
| 2012. év | 90 fő |
| 2013. év | 70 fő |

Az idősek nappali ellátásért - a napközbeni tartózkodásért 2013. április 1-től **nem kell személyi térítési díjat fizetni.**

Mindkét telephelyen biztosított a nappali ellátásban részesülőknek igényüknek megfelelő étkezés.

### **2.4. Időskorúak Átmeneti Gondozóháza**

Az Időskorúak Átmeneti Gondozóháza átmeneti elhelyezést nyújt teljes körű ellátással azoknak az időskorúaknak, ill. rászorulóknak, akik – betegség vagy egyéb okok miatt – időlegesen nem képesek önmagukról gondoskodni. Jelenleg az intézményben 10 fő ellátása biztosított. Az ellátás időtartama egy év, amennyiben azonban családi környezetbe nem helyezhető vissza az ellátott, orvosi szakvélemény alapján ez az időtartam meghosszabbítható. Ebből az elhelyezési formából a bekerülők, vagy saját háztartásukba mennek vissza, vagy tartós elhelyezést kapnak valamelyik otthonban az ország területén. Ez az oka annak, hogy sajnos jelenleg akár ½ és 1 év közötti a várólista. A Simon Bolívar sétányon működő Időskorúak Gondozóházban és a Nyugdíjasházban 24 órás ellátást, illetve ügyeletet biztosít az intézmény.

### **2.5. Házi segítségnyújtás**

Házi segítségnyújtás keretében azokról a személyekről gondoskodnak, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek. A házi segítségnyújtás szolgáltatás 2012. május 1-től a 70. életévét betöltött lakosok számára ingyenes. Az ellátásban részesülők kb. 90 %-a 70. év feletti, 2013. december 31-i állapot alapján az ellátottak száma 160 fő, ebből 70 év feletti, térítési díjat nem fizető igénybevevő 141 fő. A gondozók egész Csepel területét lefedve végzik munkájukat, folyamatosan találkoznak a kerület lakosaival és a

házi orvosokkal. Az évben a Csepeli Hírmondóban többször is megjelenő cikkeknek és híradásoknak is köszönhető, hogy szolgáltatás sok háztartásba eljutott.

Házi segítségnyújtás szolgáltatás ellátásban részesülők száma:

|          |        |
|----------|--------|
| 2012. év | 229 fő |
| 2013. év | 236 fő |

A házi segítségnyújtás keretében a következőkkel segítik a rászorulókat:

- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködés
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás

## **2.6. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

2013. július 1-től a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság és az Önkormányzat között létrejött szerződés alapján a HSZI látja el a feladatot. 40 jelzőkészülék használata folyamatos. Az ellátás a szociálisan rászoruló 70. életévüket betöltött csepeli lakosok számára ingyenes. A házi segítségnyújtás szolgáltatást igénybevevők kb. 85 %- 90 %- a mentesül a térítési díj fizetése alól.

## **2.7. Fogyatékosok nappali intézménye**

Fogyatékos személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkezését.

A fogyatékos emberek számára személyre szóló egyéni fejlesztő programok segítségével nyújt segítséget nehézségeik leküzdésében, az önállóbb élet kialakításában. A fejlesztés kiterjed az önkiszolgálás; a kommunikációs képességek fejlesztése; manuális készségek erősítése; kognitív képességek szerzése és megtartása területeire.

2012. szeptember 27-én a Völgy utcai Gondozási Részleg fogyatékos személyek nappali ellátása szolgáltatás keretében autista csoport kezdte meg működését. Az épület emeleti szintje lett felújítva és átalakítva és teljes körűen berendezve. Jelenleg 7 fő autista személy jár a csoportba. A szolgáltatás az önkiszolgálásra részben képes fogyatékos személyek, autista személyek részére biztosít napközbeni felügyeletet, gondozást és foglalkoztatást.

Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet-programja keretében önkormányzatunk a pályázatban részt vevő nyugdíjasoknak és nagycsaládos családoknak, fogyatékkal élő és annak egy kísérőjének átmenti segély, ill. rendkívüli gyermekvédelmi támogatás formájában járult hozzá nyaralásához.

### 3. Gyermekjóléti Központ

A Gyermekjóléti Központ feladata a XXI. kerületben élő, gyermeket nevelő családok problémáinak megoldásában való segítségnyújtás. A Központban dolgozó szakemberek a gyermekek érdekeit védő, személyes szolgáltatást nyújtanak. Feladatuk elsősorban a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, ill. a már fennálló veszélyeztetettség megszüntetése. Szolgáltatásaink ingyenesek, főként az önkéntesség és önkéntes együttműködés elve alapján működik, azonban hatósági döntés is kötelezheti a családot az együttműködésre.

Munkaidőn túl (hétféteken, ünnepnapokon) a Gyermekjóléti Központ munkatársai telefonos készenléti ügyeletet tartanak.

2012-ben összesen 782 családot és 1180 gyermeket, míg 2013-as évben 1014 gyermeket gondoztak a munkatársak. **Bántalmazott gyermek**ről 30 esetben érkezett jelzés. 11 fizikai, 17 lelki és 2 szexuális bántalmazásról kaptunk tájékoztatást. 26 alkalommal szülő bántalmazta a gyermeket, 4 alkalommal egyéb rokon vagy hozzátartozó. Legtöbb esetben anyagi és gyermeknevelési probléma miatt kértek segítséget kollégáinktól a családok. Jelentős számban fordult elő magatartászavar, teljesítményzavar, gyermeknevelési intézménybe való beilleszkedési nehézség a kliensek problémái között, valamint gyermeknevelési kérdésekben is sok esetben nyújtottunk segítséget. Családi konfliktus miatt, a szülők életvitele miatt is felkerestek bennünket.

A Gyermekjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások a (15/1998. (IV.30.) NM rendelet, valamint az 1997. évi XXXI. tv. alapján:

- utcai és lakótelepi szociális munka
- kórházi szociális munka
- kapcsolattartási ügyelet
- készenléti ügyelet

Az utcai szociális munka utcára kivitt önálló, kidolgozott szakmai normákon alapuló szociális szolgáltatás. Olyan fiatalokat szólítanak meg, akik szabadidejüket az utcán töltik. Feladatuk a csellengő gyermek speciális segítése, illetve a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradt gyermekek felkutatása, lakóhelyére való visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának, vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése. 2013 év végén került külön státuszba - a Gyermekjóléti Központ kötelező feladataként előírt - 2 fő utcai-lakótelepi szociális munkás, akik a fő feladatuk mellett ellátják azt a feladatot is, miszerint azonnali segítséget tudnak felajánlani akár a lakosság, akár az intézmények felé is. Ezzel akár kiváltható az is, hogy ellátást igénylő helyzetek alakuljanak ki.

Kapcsolattartási ügyelet: minden hónap második és negyedik szombatján, igény



szerint hétköznap is működő kapcsolatügyelet.

A kapcsolatügyelet formái:

- támogatott kapcsolattartás: ebben az esetben a helyszínt biztosít a központ és a kapcsolattartás idején szakképzett mediátorok kizárólag szükség szerint avatkoznak közbe.
- ellenőrzött kapcsolattartás: max. 60 perc időtartamban biztosítható, mely alatt a szakképzett mediátor végig jelen van a kapcsolattartás alatt, és fokozott figyelemmel kíséri azt.

A **2012** során a forgalmi napló adatai szerint összesen 13 csepeli és egy vidéki illetőségű család vette igénybe ezt a szolgáltatást. Ellenőrzött kapcsolattartásra csak az első félévben került sor, összesen 6 alkalommal.

**2013**-ban összesen 19 gyermek esetében volt támogatott kapcsolattartás (13 család) és 2 gyermek esetében ellenőrzött (2 család).

**Készenléti ügyelet:** A készenléti szolgálat célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, információnyújtás, tanácsadás, vagy tájékoztatás. A telefonon jelentkező szakember minden hívás esetén szakszerű segítséget tud nyújtani, vagy ilyen segítséget tud mozgósítani a krízishelyzet megszüntetése érdekében.

A 2012. év során összesen 13 telefonhívás érkezett a készülékre, míg a 2013-as évben összesen 28 hívás érkezett a krízistelefonra. Ez a szám továbbra is éjjel-nappal hívható és a vonal túlsó végén minden esetben a Humán Szolgáltatások Igazgatóságának szakembere van. A 2013-es év végén változott az eddigi intézkedési terv a krízisügyelettel kapcsolatban, mert az eddigiekkel ellentétben, amikor csak távotartatás esetén kellett kollégáknak kimennie a helyszínre, most egyéb krízishelyzetekben is lehetőségük van az azonnali személyes kapcsolatfelvételre.

**Kórházi szociális munka** a 1997. évi XXXI. tv. 134. §-137. § értelmében együttműködési megállapodás keretében kell együtt működnie a gyermekjóléti központnak azokkal az egészségügyi intézményekkel, melyek ellátásban részesítik a XXI. kerületből érkező gyermekeket.

A Humán Szolgáltatások Igazgatósága Gyermekjóléti Központjának kórházi szociális munkáért felelős munkatársa rendszeres kapcsolatot tart a fenti kórházak szakembereivel, és jelezte feléjük, hogy Együttműködési megállapodás keretében az 1997. évi XXXI. tv. 134. §-137. § értelmében az intézményeknek írásban is rögzíteniük kell az együttműködés feltételeit.

Több éve kihagyás után 2013-ban volt újra lehetősége a HSZI Gyermekjóléti Központjának arra, hogy az általa gondozott gyermekeknek felhőtlen, pár napos táborozást biztosítson. 2013. július 02-től **98** gyermek vett részt Zánkán táborban a „Mesés Nyár vár ránk” pályázat keretében. A táborban részt vevők önrészét és az utazási költségek fedezetét is az Önkormányzat biztosította a HSZI által, így a gyermekek ingyen táborozhattak. 2014-ben **200** gyermek regisztrálását fogadta el a pályázatot kiíró.

**2011**-ben 149 gyermek, **2012**-ben 96 gyermek **2013**-ban 217 gyermek részesült naponta egyszeri meleg étkeztetésben a nyári szünet folyamán, hétköznapokon, az EMMI által kiadott rendeletben foglaltak szerint nyári gyermekétkeztetést biztosított az Önkormányzat.

#### 4. Bölcsődék

A Humán Szolgáltatások Igazgatóságához három bölcsődei részleg tartozik. 26 csoportszobában, 338 engedélyezett férőhely áll rendelkezésre a gyermekek életkorához igazodó szakszerű gondozáshoz, neveléshez.

A negyedik bölcsőde a Nagy Imre Általános Művelődési Központ bölcsődéje. 104 engedélyezett létszámmal működik, jelenleg 99 gyermek jár ebbe a bölcsődébe.

2012. december 31-én 283 fő volt a beíratott gyermekek száma. Bölcsődei ellátást a 2012. év folyamán összesen 491 fő vett igénybe. A bölcsődébe való felvétel folyamatos, a gondozási-nevelési év egészében zajlik a gyermekek beszoktatása, legintenzívebben a szeptember és december közötti időszakban.

| <b>2013.évben felvett gyermeklétszám havi lebontásban</b> |            |            |            |            |            |            |            |            |            |            |            |
|---|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Jan.  | Febr.      | Márc.      | Ápr.       | Máj.       | Jún.       | Júl.       | Aug.       | Szept      | Okt.       | Nov.       | Dec.       |
| <b>314</b>  | <b>313</b> | <b>324</b> | <b>327</b> | <b>332</b> | <b>328</b> | <b>320</b> | <b>312</b> | <b>220</b> | <b>251</b> | <b>251</b> | <b>248</b> |

2012. január óta lehetősége van az önkormányzatoknak arra, hogy a szülő/gondviselő jövedelme függvényében ellátásért intézményi térítési díjat kérjen. Önkormányzatunk **0 forintban** állapította meg az intézményi térítési díjat. A szülőknek kizárólag az étkezés térítési díját kell fizetni, a bölcsődei ellátásért nem. **2014-ben nem emelkedtek az gyermekétkezési díjak a kerületben.**

2013 nyarán a Kertvárosi Bölcsődéjének tetőszerkezetének szigetelése megtörtént.

**2013/2014-es nevelési évben** az Önkormányzat által fenntartott bölcsődékben és óvodákban bevezetésre került a tisztasági csomag biztosítása. Az intézkedés következtében a szülők helyett az Önkormányzat viseli ezeket a költségeket (pelenka, szappan, stb.).

A bölcsődék csoporton kívüli szakképzett gondozónői segítik azon szülőt/szülőket kérelmük alapján, akiknek 3-as vagy többes ikrei születnek. Testületi döntés értelmében a gyermekek 20 hetes koráig otthoni, heti 5 munkanapon át nyújtanak segítséget, 2-es ikrek esetén napi 4 órában, míg 3-as vagy többes ikrek esetén napi 8 órában. Ez a segítségnyújtás is ingyenes. **2013-ban 3** család vette igénybe ezt a segítségi formát.

#### 5. Ellátást biztosító intézmények a szociális és gyermekvédelem területén

##### 5.1. Magyar Vöröskereszt

A Családok Átmeneti Otthona ellátási szerződés keretében több éve biztosítja mind a családok, mind az anyák és gyermekeik átmeneti elhelyezését a Nagykalapács utca 3. ill. az Erdősor u. 53-55. szám alatti ingatlanokban. Az elhelyezést kapott családok, anyák ezen intézményekben 1 évet tölthetnek, amely még ½ évvel meghosszítható.

2013-ban ellátatott családok, anyák, gyermekeik száma:

|          |                                      |                            |                              |
|----------|--------------------------------------|----------------------------|------------------------------|
|          | Családos Szálló -<br>Nagykalapács u. | Anyaoththon-<br>Erdősor u. | Kiléptető lakás-<br>Árpád u. |
| szülő    | 12 fő                                | 4 fő                       | 2 fő                         |
| gyermek  | 18 fő                                | 8 fő                       | 3 fő                         |
| összesen | 30 fő                                | 12 fő                      | 5 fő                         |

Összesen 11 XXI. kerületi családot fogadtak 2013-ban. Az Erdősor utcai Anyaoththonban 4 család, a Nagykalapács utcai Családos Szállón 6 csepeli család fordult meg, illetve egy család a kiléptető lakásban kapott elhelyezést.

Az 6 kiköltöző család közül 2 albérletbe, 2 önkormányzati bérlakásba költözött. Egy család a megállapodás lejártát követően másik családok átmeneti otthonában kapott elhelyezést, egy család pedig a rokonai segítségével oldotta meg a lakhatását. Egy család az intézmény kiléptető lakásában kapott elhelyezést, majd innen is sikeresen továbbléptek saját albérletbe.

## 5.2. Magyar Ökumenikus Segélyszervezet

Ezt az alacsony küszöbű, szociális szolgáltatást ellátási szerződés keretében biztosítja immár 2 éve önkormányzatunk a segélyszervezettel közösen. 2012-ben az intézmény épülete adott otthont a téli hidegben a kerületi átmeneti krízis ellátónak, ahol a nagy hidegben nyújtott segítséget hajléktalanoknak és azon személyeknek, akik fűtetlen lakásokban voltak kitéve a kihűlés és a fagyás veszélyének. Ez a szolgáltatás 24 órában biztosította, ezen kívül a krízis időszakban az önkormányzat meleg ételt biztosított 2 külső helyszínen a hajléktalan személyeknek.

A 2013-as évben a Segélyszervezet Nappali Melegedője továbbra is folyamatosan biztosította a 1993. III. Szociális Törvény által meghatározott feltételeket. Minden ellátott hozzá jutott az őt megillető szolgáltatáshoz, ügyintézéshez. 2014. január 01-től élő ellátási szerződésben az önkormányzat plusz egy épületet adott át a segélyszervezet számára térítésmentes használatba. Így már 3 épületben folyik a hajléktalanok nappali ellátása, az épületek nagysága egyenként 78 m<sup>2</sup>.

## 5.3. Burattino Hátrányos Helyzetűeket Segítő Iskolaalapítvány

Az ellátási szerződés gyermekek átmeneti gondozására szól, amely legfeljebb 12 hónapig tart, azonban az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható. **14 férőhelyet** biztosít a szolgáltatást nyújtó. A szolgáltatást az alapítvány, a fenntartásában működő gyermekotthonokban nyújtja kerületünkben. Ezek címei: **1213 Bp. Szőlős u. 5., 1212 Bp. Csepeli Mátyás u. 18., 1213 Bp. Pálma utca 42..** Ellátási szerződés értelmében az ellátást 6-18 év közötti gyermekek részére biztosítják, a férőhelyek folyamatosan betöltöttek voltak. Többnyire anyagi problémák, családi krízis, szülő egészségügyi problémája miatt került sor a gyermekek ilyen formában történő ellátására. A 2012 és 2013 év folyamán az intézmény több alkalommal is írásos jelzéssel élt a Gyermekjóléti Központ felé, amikor a hozzájuk járó csepeli gyermekekkel kapcsolatban veszélyeztető körülményt tapasztaltak.

#### **5.4. Fehér Kereszt Baráti Kör**

Az egyesület helyettes szülői ellátást biztosít kerületünkben. Ezeket, mint a gyermekek átmeneti gondozásának egyik formáját az egyesült két férőhelyen biztosította. Az ellátási forma az ellátandó gyermek/gyermekek lakóhelyükhöz minél közelebbi és szükségleteikhez igazodó elhelyezése érdekében történik. A helyettes szülői gondozás igénybevétele **2 gyermek** esetében történt meg, összesen 144 gondozási napon. Az ellátás végén a gyerekek hazatértek családjukhoz.

#### **5.5 Budavári, az Újbudai és a Hegyvidéki Önkormányzat Intézményfenntartó Társulása**

A 4 súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek nappali ellátására vonatkozó ellátási szerződés 2012. szeptember 1. napjától 2017. augusztus 31. napjáig szól. A súlyos értelmi, beszéd és mozgássérült gyermekek részére a személyes gondoskodást biztosítja egyéni fejlesztéssel. 2013-ban 2 gyermek került elhelyezésre, fejlesztésük folyamatos.

### **6. Egyéb, szociális ellátások, adományok biztosítása**

2013 decemberében 7940 adag étel került kiosztásra, amely melegíthető, két tál ételt jelentett azoknak, akik abban az évben bármilyen segítséget kértek az önkormányzattól, ill. rendszeresen kapcsolatban álltak a Humán Szolgáltatások Igazgatóságával. Ennek a természetben nyújtott juttatásnak továbbra sincs vége, jelenleg is folyamatos a melegíthető étel biztosítása.

Hajléktalan ellátás területén az utcai szociális munka 2011-ben az utcai szociális munka kikerült a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok közül. Az ellátás működési engedély köteles. 2011-ben lehetett pályázni a NRSZH-nál erre a feladatellátásra, amelyet 2012. januártól pályázati pénzzel finanszíroznak. A pályázat 2014. december 31-ig biztosítja a feladatellátást, amelyet jelenleg a Magyar Vöröskereszt lát el. Ettől függetlenül önkormányzatunk az elmúlt évek során is fokozott figyelmet fordított az utcán élőkre. Az elmúlt évek során is több alkalommal kereste fel a fedél nélkül élőket a Humán Szolgáltatások Igazgatósága munkatársai az önkormányzat szociális és egészségügyi feladatokat koordináló és felügyelő munkatársaival. Minden esetben felajánlásra került az intézmény segítségnyújtási lehetősége is. A szociális étkeztetést továbbra is biztosítja az intézmény a hajléktalan emberek számára. A téli időszakban 2012 novemberétől 2013 márciusáig 45 fő vette igénybe rendszeresen ezt a szolgáltatást. 2013-ban a tél beállta előtt 35 ember élt kint a kerületkülönböző részein. A 2013/14-es évről szerzett tapasztalatok szerint a kerületben a jelzőrendszer jól működött a hajléktalan ellátás területén is. Több esetben kapott a Humán Szolgáltatások Igazgatósága telefonos bejelentést utcán tartózkodó hajléktalanról. Minden esetben megtették a szükséges lépéseket. Információink szerint minden esetben sikerült szállást biztosítani azon személyeknek, akik azt igényelték. A Humán Szolgáltatások Igazgatósága munkatársai fokozott figyelemmel kísérik az egyedül és a fűtési nehézségekkel élők helyzetét. A Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Kft munkatársai által kivágott fák, gallyazásból maradt ágak a lakosok körében kiosztásra kerülnek.

## C. Az előző koncepcióban kitűzött megoldandó feladatok

| FELADAT  | Megvalósulás   |
|--|--|
| halmozottan fogyatékos, autista személyek nappali ellátása                   | 2012-ben megvalósult   |
| szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek nappali intézmények működtetése     | nem valósult meg, gazdasági feltételei nem adóttak, normatívás befogadás nem adott |
| fogyatékos személyek gondozóháza, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek | nem valósult meg, gazdasági feltételei nem adóttak, normatívás befogadás nem adott |

## D. Szükségletekhez igazodó fejlesztési tervek

### 1. Hajléktalanok ellátása

2014. május-júniusában lesz lehetőség újra pályázni az utcai szociális munkára. Ezen a pályázaton kíván indulni a Humán Szolgáltatások Igazgatósága. Sikeres pályázat esetén a finanszírozási szerződéssel tudja biztosítani ezt a speciális, alacsony küszöbű ellátást az Önkormányzat.

### 2. Lakhatás, otthonmegőrzés

Egyre nagyobb igény mutatkozik a krízis lakások igénybe vételére. Jelenleg 3 krízislakás biztosított, ezek számát indokolt lenne felülvizsgálni. Jelenleg mozgáskorlátozott, ill. mozgásában akadályozott lakos elhelyezése krízislakásban nem megoldható. Szükséges felülvizsgálni az üresen álló lakások állapotát, és egy lakás átépítését.

Az otthonmegőrzést továbbra is első helyen indokolt kezelni. Önkormányzatunknál az előkészítés utolsó szakaszába ért egy új segítségformának a kidolgozása, az úgynevezett adósmentő csomag. Ezzel a segítségformával megoldási lehetőséget biztosít az Önkormányzat azoknak a csepeli lakosoknak és csepeli fogyasztóknak, akik esetében az adósságspirál megállítható, ill. megelőzhető. Helyi rendelet módosításával beépítésre kerül a természetben nyújtott téli fa és szén adományozása.

### 3. Gyermek támogatása

A gyermekek segítésében törekedni kell arra, hogy a gyermekek speciális programokhoz jussanak, és ez által a társadalmi esélyeik nőjenek. Továbbra is figyelemmel kell kísérni a pályázati lehetőségeket. Az előző évhez hasonlóan az idei évben is biztosítja az Önkormányzat, hogy a „Mesés Nyár vár Ránk” táborozásán részt vevő gyermekek szüleinek sem az önrészt, sem pedig az utazás költségeit nem kell biztosítani. Ezeket az önkormányzat az idén is átvállalta és a következő években is szándékában áll biztosítani.

A „tisztasági csomag”, amely a bölcsődékbe és a kerületi óvodákba járó gyermekek és szülei segítésére biztosított. Ez a segítségnyújtás a továbbiakban is folytatódik.

A Babaköszöntő csomag az újszülött érkezésével járó kiadások enyhítését szolgálja. Ezt is a továbbiakban is biztosítja az önkormányzat, ugyan úgy, mint az ikres segítségnyújtás.

A bölcsődei befogadó képesség felülvizsgálata indokolt. Elmondható, hogy megszűntek a „várólisták”, azonban a családok támogatási formáinak változásával megemelkedhet azon szülők száma, akik bölcsődei elhelyezést igényelnének gyermekeiknek.

A gyermekjóléti munkában a továbbiakban is nagy hangsúlyt kell fektetni a bűnmegelőzésre, drogprevencióra.

Törvényi kötelezettség ugyan nem írja elő a házi gyermekfelügyelet biztosítását, de indokolt lenne felmérni azon családok igényét, amelyek fogyatékos, ill. beteg gyermeket nevelnek, és bizonyos időben (pl. hivatali ügyintézés) nem megoldott a gyermekek szakértő felügyelete.

Egy csepeli gyermekvédelmi térkép elkészítése egyértelmű képet adna a döntéshozók számára a felzárkóztató programok szervezéséhez, ezért ennek elkészítése javasolt.

#### **4. Idős és fogyatékossgal élők segítése**

2014 őszén kerül átadásra a nyugdíjas csoportok részére, minden kényelmet kielégítő nyugdíjas közösségi ház a Kossuth Lajos utcában. Az épület a tervek szerint a kerület minden részéről könnyen megközelíthető, a XXI. századnak megfelelő társas közösségi helyet biztosítana a nyugdíjas kluboknak programjaik megszervezéséhez.

Továbbra is ingyenesen biztosított marad a 70 év felettiellátása a kerületben.

Budapest, 2014. április 24.